

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 24 kwietnia 2024 r.

PS.I.431.14.2024.AK

**Pani
Katarzyna Łojko
Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
Al. Jana Pawła II 14
48-340 Głuchołazy**

Wystąpienie pokontrolne

W dniach: 5-14.02.2024 r. przeprowadzono kontrolę kompleksową Ośrodka Pomocy Społecznej w Głuchołazach¹, w zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej² i zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami. Szczegółowe ustalenia kontroli zostały przedstawione w protokole.

W wyniku kontroli **pozytywnie z nieprawidłowościami** ocenia się działalność Ośrodka w kontrolowanym zakresie.

Odnosząc się do zadań realizowanych³ - **pozytywnie oceniono:**

- a) uchwały Rady Miejskiej w Głuchołazach, podjęte w ramach kompetencji określonych w art. 44, art. 50 ust. 6, art. 96 ust. 4 i art. 97 ust. 5 ustawy;

¹ Zwanego dalej: Ośrodkiem

² Zwanej dalej: ustawą

³ W okresie objętym kontrolą Ośrodek, z uwagi na brak potrzeb nie realizował:

1) w ramach realizacji zadań własnych gminy, określonych w art. 17 ustawy, zadań pn.:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;

- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- opracowanie i realizacja projektów socjalnych;

2) w ramach zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę, na podstawie art. 18 ustawy, zadań pn.:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiolową lub ekologiczną;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom i osobom, o których mowa w art. 5a;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

- b) gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych oraz programy pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiące jej uzupełnienie;
- c) ocenę w zakresie pomocy społecznej, w tym jej terminowe przekazania Radzie;
- d) statut i regulamin organizacyjny Ośrodka;
- e) kwalifikacje Dyrektora Ośrodka, o których mowa w art. 122 ust. 1 ustawy oraz jej Zastępcy;
- f) standard zatrudnienia pracowników socjalnych;
- g) kwalifikacje pracowników socjalnych do wykonywania zawodu oraz posiadanego stopnia awansu zawodowego, a także zapewnienie pracownikom socjalnym przez Ośrodek superwizji oraz umożliwienie im podnoszenie kwalifikacji w ramach szkoleń;
- h) pracę socjalną, w tym sporządzanie kontraktów socjalnych;
- i) ustalanie prawa, wysokości i okresu uprawnienia do: zasiłku: stałego, okresowego, celowego, specjalnego celowego oraz celowego przyznanego w wyniku zdarzenia losowego, składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- j) ustalanie prawa, zakresu i okresu do usług:
 - opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
 - schroniska dla osób bezdomnych i schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi;
 - świadczonych w Domu Dziennego Pobytu Senior+;
 - mieszkań treningowych i wspomaganych;a także nakładanie obowiązku w zakresie odpłatności;
- k) organizację, świadczenie i rozliczanie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi – a także kontrolę ich jakości;
- l) prowadzenie ośrodka wsparcia oraz mieszkań treningowych i wspomaganych;
- m) zabezpieczenie i realizację zadań dotyczących:
 - usługi schronienia dla osób bezdomnych z terenu gminy;
 - dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolach;
 - dostępu do usług środowiskowego domu samopomocy;
 - zapewnienia całodobowej opieki osobom tego pozbawionym;

- organizacji prac społecznie-użytecznych mających na celu aktywizację zawodową;
 - sprawiania pogrzebu;
- n) realizację zadań wynikających z gminnych programów osłonowych, rządowych programów pomocy społecznej, programów finansowanych ze środków UE, Funduszy EOG i Funduszy Norweskich oraz innych projektów.

W prowadzonych postępowaniach administracyjnych **pozytywnie oceniono:**

- a) opracowanie, wykorzystywanych w postępowaniach, wzorów wniosków i oświadczeń;
- b) dowody i ustalenia w zakresie sytuacji zdrowotnej, dochodowej, majątkowej, rodzinnej wnioskodawcy oraz jego warunków bytowych;
- c) ustalenia w zakresie prowadzenia samodzielnie gospodarstwa domowego;
- d) rozpoznanie sytuacji osób zobowiązanych do alimentacji, w sprawach dotyczących ustalania prawa do usług: opiekuńczych, specjalistycznych opiekuńczych, mieszkań treningowych, domu dziennego pobytu, schroniska dla osób bezdomnych, domu pomocy społecznej oraz prawa do zasiłku stałego;
- e) terminowość rozpatrywania spraw, w tym przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych lub ich aktualizacji;
- f) rozpatrywanie spraw w całości;
- g) wszczynanie postępowań z urzędu zgodnie z wymogami k.p.a.

Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości

Na podstawie kontroli stwierdzono:

1. **Uchybienie** dotyczące uzasadnień prawnych decyzji, co stanowi naruszenie art. 107 § 3 k.p.a.
2. **Nieprawidłowości**, w tym:
 - 2.1. **Kluczowe:** brak
 - 2.2. **Znaczące**, w zakresie:
 - a) nie spełnienia przez Ośrodek standardów dostępności dla osób mających problem ze swobodnym poruszaniem się określonych w art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami;
 - b) warunków pracy pracowników socjalnych, nie zapewniających prawidłowej realizacji obowiązku określonego w art. 100 ust. 1 i 119 ust. 2 pkt 2 ustawy.
 - 2.3. **Zwykłe**, w zakresie:

- a) przekazywania sprawozdań resortowych, sporządzanych w Centralnej Aplikacji Statystycznej, wymagających korekty z uwagi na błędy, co stanowi naruszenie art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy;
- b) braku działań mających celu aktywizację zawodową osób uprawnionych do zasiłku okresowego z tytułu bezrobocia, zgodnie treścią art. 3 ust. 2 ustawy;
- c) zakończenia wypłacenia wynagrodzenia za sprawowanie opieki z naruszeniem art. 7 i 77 k.p.a. w związku z art. 106 ust. 3 ustawy;
- d) braku ustaleń, w trakcie postępowania o przyznanie prawa do posiłku, czy dziecko jest jego pozbawione, co stanowi naruszenie art. 48 i 48b ust. 2 ustawy;
- e) ustalania odpłatności za pobyt w DPS w innej dacie, niż wydanie decyzji kierującej, co stanowi naruszenie art. 59 ust. 1 ustawy;
- f) wadliwego ustalenia dochodu rodziny;
- g) uzasadniania faktycznego decyzji z naruszeniem art. 107 § 3 k.p.a., z uwagi na nie wyjaśnienie:
 - powodów przyznania zasiłku celowego, specjalnego zasiłku celowego, usług dziennego domu pomocy - w odniesieniu do ustalonych potrzeb,
 - okresu przyznania: zasiłku okresowego, zgodnie z art. 38 ustawy oraz usługi schronienia zgodnie z art. 48a ust. 2 ustawy,
 - powodu ustalenia prawa do posiłku, w oparciu o wymogi art. 48 i 48b ust. 2 ustawy,
 - lokalizacji DPS zgodnie z wymogami art. 54 ust.2 ustawy,
 - dowodów zgromadzonych w sprawie przyznania zasiłku specjalnego celowego,
 - nadania rygoru natychmiastowej wykonalności przy ustalaniu stronie prawa do zasiłku okresowego i celowego z naruszeniem art. 108 k.p.a.

Przyczyny stwierdzonych nieprawidłowości: warunki lokalowe Ośrodka, wysoka liczba uprawnionych w gminie do świadczeń z pomocy społecznej, przekładająca się wprost na wysoką liczbę prowadzonych postępowań, wydawanych decyzji, doręczeń oraz wypłat, a także niedostateczna znajomość przepisów ustawy i k.p.a.

Skutki stwierdzonych nieprawidłowości: stwierdzone nieprawidłowości, z uwagi na ich charakter i wagę nie stanowią podstawy do negatywnej oceny, niemniej wpływają na realizację zadań pomocy społecznej określonych dla gminy w ustawie.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości:

- Dyrektor w zakresie nadzoru nad realizowanymi przez jednostkę zadaniami, Zastępca Dyrektor w zakresie nadzoru pracy Wydziału Pomocy Społecznej, Główna Księgowa w zakresie nadzoru Wydziału Finansowo-Administracyjnego;
- pracownicy socjalni w zakresie obowiązków określonym ustawą, pracownicy Ośrodka sporządzający decyzje administracyjne, w zakresie ich zgodności z ustawą i k.p.a.

Z uwagi na stwierdzenie znaczących nieprawidłowości w zakresie: nie spełnienia standardów dostępności dla osób mających problem ze swobodnym poruszaniem oraz warunków pracy pracowników socjalnych - zawiadomienie w tym przedmiocie zostanie przekazane organowi założycielskiemu tej jednostki zgodnie z art. 128 ust. 6 ustawy.

W związku z powyższym, na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy,

zalecam:

- 1) podjęcie działań w celu zapewnienia swobodnego dostępu do usług Ośrodka, zgodnie z art. 6 pkt 1 lit. a ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami;
- 2) podjęcie działań w celu zapewnienia warunków pracy pracownikom socjalnym, celem prawidłowej realizacji zadań, w tym spełnienia obowiązku określonego w art. 100 ust. 1 i 119 ust. 2 pkt 2 ustawy;
- 3) rzetelne sporządzanie sprawozdań w Centralnej Aplikacji Systemowej (CAS), zgodnie z obowiązkiem określonym w art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy;
- 4) podejmowanie działań mających celu aktywizację zawodową osób uprawnionych do zasiłku okresowego z tytułu bezrobocia, zgodnie treścią art. 3 ust. 2 ustawy;
- 5) ustalenie terminu zakończenia uprawnienia do wynagrodzenia za sprawowanie opieki zgodnie z wymogami ustawy i k.p.a. oraz podjęcie działań stosownie do poczynionych ustaleń;
- 6) wydawanie decyzji ustalającej odpłatność za pobyt osoby w domu pomocy społecznej w dniu jej kierowania, zgodnie z art. 59 ust. 1 ustawy;
- 7) prawidłowe ustalanie dochodu osób i rodzin wnioskujących o świadczenia;
- 8) określanie, w trakcie postępowania o ustalenie prawa do posiłku, czy dziecko jest jego pozbawione, zgodnie z art. 48 i 48b ust. 2 ustawy;
- 9) uzasadnianie faktyczne decyzji zgodnie z wymogami k.p.a.

Pouczenie

1. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.
2. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.
3. W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków. Informację o sposobie wykonania zalecenia należy przesłać do Wydziału Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, na adres: ul. Piastowska 14, 45-082 Opole.
4. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, zgodnie ze zmianami dot. uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.
5. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej.
6. Kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych - podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 12 000 zł.

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej

Pismo otrzymują:

Rada Miejska w Głuchołazach, Urząd Gminy w Głuchołazach, Rynek 15, 48-340 Głuchołazy.